

TANECNIMAGAZIN.CZ

1. Rozhovor s bývalou primabalerínou ND Janou Kůrovou

15.01.2025 tanecnimagazin.cz

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** divadlo; moravskoslezské; Národní; Ostravě

Baletní umění je podle mě jednou z nejdokonalejších forem pohybu a gest, která slouží k vyjádření myšlenek a k zobrazení postav na scéně," přiznává Jana Kůrová, která se již v osmnácti letech stala primabalerínou Národního divadla v Praze, kde si zatančila řadu nádherných rolí. Tančila i v zahraničí, vyzkoušela si také choreografii a našla se v pedagogické činnosti a jak sama přiznává, baví ji předávat studentům své zkušenosti a jevištní umění. A právě práce pedagoga ji v roce 2024 vynesla speciální uznání Certificate of Excellence od European Ballet Grand Prix.

archiv Jana Kůrová – JK Master Ballet School

Tatínek tanečník a choreograf, maminka tanečnice a pedagožka, oba byli v baletu Národního divadla v Praze, a tak jste tanec a divadlo znala od dětství. Jako malou Vás bavilo malování pohádek a pak navrhování kostýmů. Jenže vyrůstat v divadelním prostředí Vás velice ovlivnilo, a tak bylo zcela přirozené, že jste vystudovala balet na pražské Státní konzervatoři. Jaké bylo Vaše dětství?

"Dětství bylo krásné. Rodiče pro mě vytvořili prostředí plné poezie. Většinu dětství jsem prožila v Brně, kde jsem chodila do školy, která kladla velký důraz na rozvoj sportovních dovedností dětí, rozvoj osobnosti ve všech oblastech vzdělávání s přihlédnutím na specifiku nadání. Navíc se pořádaly různé exkurze, návštěvy kulturních představení, výstav, botanické zahrady, brněnského planetária.

Rodiče mě nikdy neovlivňovali ve výběru uměleckého žánru, ale samozřejmě doma jsem žila divadlem a baletem. To bylo také důvodem mého zapsání do baletní školy Ivo Váni Psoty a dokonce jsem vystupovala i v divadle. Dětství bylo opravdu krásné a ráda na tu dobu vzpomínám.

V deváté třídě jsem přešla na Státní konzervatoř v Praze. Tam jsem zůstala jeden rok a pokračovala jsem ve studiu baletu na Akademické choreografické škole při Velkém divadle v Moskvě. V 16 letech jsem udělala konkurz do Národního divadla v Praze a byla přijata jako elévka s podmínkou dostudovat Státní konzervatoř, udělat maturitu a samozřejmě získat i absolutorium.

Pro můj další profesní život bylo veliké štěstí, že jsem vyrůstala v umělecké rodině. Moje maminka, pedagožka a baletní mistryně Národního divadla v Praze, mi mohla předávat veškeré zkušenosti a znalosti, které můžu v současnosti postoupit dále nastupující generaci. Jsem jí vděčná za všechno, co mě naučila." archiv Jana Kůrová – JK Master Ballet School

Velice brzy jste se stala elévkou baletního souboru Národního divadla v Praze a již v osmnácti letech jste se stala primabalerínou a na scéně ND jste si zatančila řadu nádherných rolí. Byla jste Odettou i Odilií v Labutím jezeru, Růženkou ve Spící krasavici, Mášou v Louskáčkovi, Julii v Romeovi a Julii, Giselle, Popelkou, Lisette v Marné opatrnosti. Na kterou roli ráda vzpomínáte? Splnila jste si své taneční sny?

"Opravdu jsem měla možnost zatančit si řadu krásných rolí. Nemůžu říct, která role mně byla nejbližší. Měla jsem velký vztah k baletu Giselle, který vznikl v období vrcholného romantismu. Libreto napsal Pierre Jules Théophile Gautier, který se inspiroval dílem Heinricha Heineho i dílem Victora Huga. Na druhé straně jsem ráda tančila Lisettu v Marné opatrnosti, kterou nastudovala pro balet Národního divadla slavná balerína Alicia Alonso. Milovala jsem samozřejmě Louskáčka, kterého jsme hráli hlavně v období vánočních svátků, a tak bych mohla pokračovat dál a dál. Ke každé roli jsem si vytvořila vztah a vždy jsem se těšila na představení. Mohu dnes říct, že jsem si taneční sny splnila. Nastudování nové role předpokládá tvůrčí nasazení a byli choreografové, se kterými jsem moc ráda spolupracovala. Velmi mně naplňovala spolupráce s mým tatínkem Miroslavem Kůrou, tanečníkem a choreografem. Je pravda, že mně nikdy nic neodpustil a v první řadě vyžadoval muzikálnost, tvůrčí a obsahové vedení role. Technická stránka byla pro něj samozřejmostí." archiv Jana Kůrová – Spící krasavice, New Orleans

Ještě během angažmá v ND v Praze jste se svým partnerem Lubomírem Kafkou vystupovala v Madridu, v Berlíně, v Mnichově a v New Yorku. V roce 1980 jste se zúčastnila amerického turné s National Ballet of Canada. Po odchodu z Národního divadla v Praze, jste se vydala do světa. S italskou primabalerínou Carlou Fracci jste absolvovala turné po Itálii. Tančila na Broadwayi v All Star Gala. A v roce 1995 jste se dostala do americké síně slávy Hall of Fame. Jak na toto období vzpomínáte, co Vám tyto zahraniční pracovní pobyty daly?

"Ano, všechno, o čem hovoříte, se ale událo ještě v době mého angažmá v baletu v Národním divadle v Praze. Zahraniční pracovní pobyty mně daly mnoho, jak po stránce umělecké, tak po stránce lidské. Mohla bych o tom napsat knihu. Je toho opravdu moc. Úplně první pohostinné vystoupení bylo v Madridu ve Španělsku, kde jsme vystupovali pro španělskou královnu Sofii. Po představení za námi přišla a byla úžasná, povídala si s námi tak, jako by byla jedna z nás. Potom přišel New York, kde jsme vystupovali v All Star Gala na Broadwayi v divadle Beacon. Byla to velice důležitá a slavnostní představení. Přišli se na nás podívat úžasní lidé, umělci, o kterých jsem jen s obdivem četla a kteří byli teď a tady a mohla jsem se s nimi pozdravit. Pro mě a věřím, že i pro mého partnera Luboše to byl obrovský zážitek. Také nám bylo řečeno, že pokud o nás napíšou v New York Times dobře, máme cestu do Spojených států amerických otevřenou. No, a v New York Times vyšel velice dobrý článek. Velkým uměleckým krokem bylo pro nás vystupování v představeních na World Ballet Festivalu v Tokiu a Ósace v Japonsku. Setkali jsme se opět s umělci, které jsme obdivovali, ale tentokrát přímo na jevišti. Nevěděli jsme, jak nás přijmou, ale byli úžasní a velice skromní. Po představení přišel ale šok. Organizátoři se o nás krásně starali, vzali nám tašky a šli jsme k autu, které nás mělo odvézt do hotelu. Když se otevřely dveře, bylo to asi deset kroků do auta, uviděli jsme po obou stranách řady policistů a ochranku, za nimi nadšený dav diváků, který na nás

pokřikoval jmény a tleskal. Lidé se na nás tlačili a ochranka měla co dělat, aby nás dostala do auta. Když se dveře auta zavřely, seděli jsme s Lubošem beze slova úplně vytrženi. Luboš neměl na sobě svetr a já jsem držela v ruce jenom papír místo obrovské kytice. Na to se nedá zapomenout... Tak bych mohla pokračovat a vyprávět o Kanadě, Kubě, Německu, Itálii nebo o Carle Fracciové, vynikající italské baleríně, kterou jsem měla moc ráda. Byla také dobrou herečkou a natočila několik filmů. Neměla až tak skvělou techniku tance, ale když se objevila na jevišti, každého hned zaujala. Měla něco navíc, to, co dnes postrádám u mnoha prvních sólistů. Byla totiž osobnost."

Bylo vám 33 let, když jste se s kariérou aktivní tanečnice rozloučila. Baletu jste zůstala ale věrná. Zkusila jste choreografii a podílela se na inscenacích jako *Má vlast*, *Louskáček* nebo *Labutí jezero*. V roce 2008 jste nastudovala celovečerní balet *Stvoření světa* pro **Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě**. Našla jste se v pedagogické činnosti. Působila jste např. na Korean National University of Arts v Soulu, vedla semináře na University of Yale v USA. Pořádáte taneční workshopy jako je Summer Ballet Prague. Co Vás na pedagogické práci baví? Čím Vás tato profese naplňuje?

"Víte, já jsem se vlastně s kariérou aktivní tanečnice nikdy nerozloučila. Vrátila jsem se z úspěšného turné po Spojených státech amerických a hned mně bylo oznámeno tehdejší šéfem baletu Harapesem, že mě chce přeřadit do opery. Nepochopila jsem to nesmyslné rozhodnutí a samozřejmě jsem nesouhlasila. Vzápětí jsem obdržela dopis, kde bylo napsáno, že jsem pro baletní soubor "nadbytečná" a mám výpověď.

Tím mi Vlastimil Harapes vzal moji profesi, práci, kterou jsem milovala. Bylo to nejtěžší období mého života. Mohu říct, že jsem se s tím dlouho nesmířila a nevyrovnala, protože balet vždycky byl, je a bude mojí velkou láskou. Do dneška jsem nepochopila a neznám důvod tohoto kroku a vždycky to budu brát jako velkou křivdu. Samozřejmě, že s tímto krokem souviselo i hmotné zabezpečení. Potom následovaly roky, kdy jsem hledala další uplatnění ve své profesi. Chtěla jsem dát dohromady pěkné galavečery, což se povedlo. První bylo ve spolupráci s německou EuroArts Music International a Arte. Všechna představení byla úspěšná, ale bohužel jsem neměla štěstí na lidi, kteří pracovali kolem těchto projektů. Cílem bylo ukázat u nás technickou bravuru a tvůrčí vyspělost interpretů. Myslela jsem, že by to mohlo ovlivnit hlavně nastupující generaci a pomoci jim pochopit možnosti, které tento divadelní žánr nabízí.

Postupně jsem přešla na pedagogickou a choreografickou činnost. Choreografie je nádherný tvůrčí proces, který mě plně naplňuje. Co se týká pedagogiky, není to vůbec jednoduché. V průběhu času jsem poznávala úroveň a odborné znalosti jednotlivých studentů, musela jsem vypracovat ke každému specifický přístup, plán tréninku a program pro rozvoj a růst výkonnosti. Víím, že také částečně musím zodpovídat za jejich dosažené výsledky. Jsem přesvědčená, že každý baletní pedagog, v současné době, by měl mít jevištní zkušenost a praxi. Je to základ pro výkon specializace tohoto povolání.

Dnešní společnost přináší na jedné straně nové druhy tance a na druhé straně klasická baletní představení, která známe, a která se stále vyvíjejí a inovují. Jsou stále větší nároky na techniku tance a s tím je třeba pracovat při výuce studentů. Snažím se, aby tréninkový proces byl na vysoké profesionální úrovni, charakteristický individuálním přístupem a schopným mezinárodní konkurencí.

Zmínila jste inscenaci *Má vlast*. Ano, diváci měli toto představení rádi, ale nestudovala jsem ho sama. Velkou roli zde sehrála zkušenost mého tatínka. Stejně jako *Louskáček* nebo *Stvoření světa* v Ostravě, kde jsem vlastně přenesla jeho choreografii. Vííte, velice se zamýšlím nad tím, že všude ve světě si váží svých umělců. U nás chodí dobří umělci kolem divadla. Například otec vytvořil pro Národní divadlo slavný a velice úspěšný balet *Romeo a Julie*, který byl i zfilmovaný a získal cenu Prix d'Italia od společnosti RAI v Itálii. Myslela jsem, že divadlo tuto inscenaci obnoví, ale vedení baletu dalo přednost choreografovi, který působil v Německu a starší choreografii."

Právě Vaše pedagogická práce Vám v roce 2024 vynesla speciální uznání Certificate of Excellence od European Ballet Grand Prix. Co to pro Vás znamená? Je to velká radost, ale zároveň také závazek?

"Získala jsem řadu mezinárodních ocenění, ale v naší zemi tyto ceny nic neznamenaají. Takže mám samozřejmě z tohoto ocenění velkou radost, ale to je asi tak všechno. V každém případě pedagogická práce sama o sobě je velký závazek. Kromě odborných znalostí musíte ke každému studentovi najít cestu, řešit věci i z psychologické stránky, prožíváte jejich neúspěchy a radujete se z jejich úspěchů. Je to zdlouhavá práce, ke které musíte přistupovat s velkou trpělivostí. Baví mě předávat studentům své zkušenosti a jevištní umění."

Jako pedagožce Vám "prošla rukama," hezká řádka studentů. Sledujete jejich kariéru profesionálních tanečníků?

"Ano, snažím se." archiv Jana Kůrová – Tales of Hoffmann, ND Praha

Čím je pro Vás balet stále tak jedinečný? Jednou jste řekla: "Balet je univerzální, mezinárodní forma divadelního umění, která boří kulturní a jazykové bariéry."

"Baletní umění je podle mě jednou z nejdokonalejších forem pohybu a gest, která slouží k vyjádření myšlenek a k zobrazení postav na scéně. Vlastně nám každý den začíná hudbou, kdy se prostřednictvím tréninku připravujeme na repertoárové zkoušky. Baletní umění má svá pravidla a je důležité, aby si každý uvědomil, že nejenom talent, ale hlavně píle, vytrvalost, disciplína a pokora ho můžou dovést k vytouženému cíli. Balet je divadelní žánr plný elegance, estetiky a ladnosti. Stejně jako i ostatní druhy umění, je jedním z mnoha způsobů, jimiž se člověk vyjadřuje. Umění nejlépe ze všeho odhaluje silná pouta, která spojují lidi. Cizinec nemusí rozumět jazyku, ale může okamžitě pochopit umělecké dílo."

Zasedáte v porotách mezinárodních baletních soutěží. Sama jste ze své aktivní taneční kariéry vítězkou řady prestižních soutěží. Jaké to je nebýt hodnocen, ale hodnotit?

"Člověk je hodnocen druhými vlastně celý život. Hodnotit soutěžící je velice těžké. Pokud chcete být objektivní, musíte sledovat velice zodpovědně každé vystoupení a profesionálně srovnávat jednotlivé výkony. Pamatuji se, že když jsme aktivně soutěžili, tak porota sledovala převážně různá pas de deux, která se skládají z adagia, variací a cody. Každý pár přinášel různé technické novinky a tvůrčí podněty. Bylo to hodně zajímavé.

Dnes jsou kritéria na soutěže trochu jiná. Převážně se prezentují pouze variace. Někdy mám pocit, že jde jenom o to, kolik kdo zatočí piruet. Je to škoda. Nicméně si myslím, že úkolem každého porotce by mělo být hodnotit výkony objektivně, přesně, stejným měřítkem všechna prezentovaná vystoupení a výkony. Postupovat eticky a poctivě."

Jste stále velice aktivní a pracovně velice vyčíslená. Umíte vůbec odpočívat? Jak ráda trávíte chvíle volna?

"Volno? Co to je? Ale teď vážně, ráda, asi jako každý, si sednu ke krásné a zajímavé knížce, podívám se na hezký film nebo se věnuji ručním pracím. V posledních letech nacházím zálibu i v zahradničení. Vidíte, vždy se něco najde. Mám prostě ráda aktivní odpočinek." archiv Jana Kůrová – Korzár, Mnichov

Děkujeme za rozhovor

Jana Kůrová :

Narodila se 18. 6. 1959 v Praze jako dcera tanečníka a choreografa Miroslava Kůry (1924 – 2023) a tanečnice a pedagožky Jarmily Manšingerové Kůrové (1934 – 2020).

Vystudovala Státní konzervatoř Praha.

Studovala na Akademické choreografické škole při Velkém divadle v Moskvě a také navštěvovala baletní Studio Davida Howarda v New Yorku.

1977 – 1991 byla primabalerínou baletního souboru Národního divadla v Praze.

V roce 1995 se dostala do americké síně slávy Hall of Fame.

Zakladatelka United Ballet Artists, z. s.

Umělecká ředitelka Summer Ballet Program & JK Master Ballet School.

V roce 2024 od European Ballet Grand Prix obdržela speciální uznání za svoji pedagogickou činnost Certificate of Excellence.

[« zpět na začátek](#)